

GRASS CEILING Practice abstracts

Nederlands

Is de Nederlandse landbouw nog steeds een mannenwereld? De onzichtbaarheid van vrouwen in de agrarische sector en hun gebrek aan erkenning in de sector, politiek en beleid

Korte samenvatting van onderzoeksresultaten.

Locatie:

Nederland

Contact:

Wageningen Universiteit: Bettina Bock, Valentina Materia, Sophie Kollewijn-Hopkins

LTO Noord Vrouw & Bedrijf: Helma Vermuë, Lobke van Oorschot-Coppens

More info:

- www.grassceiling.eu
- <https://www.grassceiling.eu/living-labs/netherlands/>
- <https://www.linkedin.com/company/grass-ceiling-project/>
- https://www.instagram.com/grassceiling_eu/
- <https://www.youtube.com/@GRASSCeiling>
- <https://www.ltonoord.nl/vrouw-en-bedrijf>

■ Inleiding

Deze *practice-abstract* gaat in op de rol en positie van vrouwen in de Nederlandse agrarische sector. We laten zien welke statistische data er beschikbaar zijn en welke beleidsmaatregelen er zijn genomen om een gelijkwaardige positie van vrouwen en mannen te bevorderen. De resultaten van ons onderzoek laten zien dat vrouwen ondanks hun belangrijke bijdrage grotendeels onzichtbaar blijven in de landbouwtelling, evenals in politiek en beleid. Dat geldt voor vrouwen die in de landbouw werken én voor vrouwelijke bedrijfsleiders.

■ De belangrijkste resultaten

Rechtspositie van vrouwen en eigendom van kapitaal in de landbouw

Vrouwen spelen een onmisbare rol in landbouwbedrijven. Zo verrichten ze naar schatting ongeveer een derde van het werk op een agrarisch bedrijf. Daarnaast dragen veel vrouwen financieel bij aan

het voortbestaan van het bedrijf via hun baan buiten het bedrijf. Veel vrouwen werken op het bedrijf als familielid, veelal zonder een vergoeding in de vorm van loon, winstdeling en zonder mede-eigenaar te zijn van het bedrijf of het land. Uit interviews blijkt dat een aanzienlijk deel van deze vrouwen deel uitmaakt van een maatschap. Toch komen ze ook als maten al jaren niet meer voor in de statistieken, wat de zichtbaarheid van vrouwen nog meer belemmert. Alleen de maat met het grootste bedrijfsbelang wordt vermeld als bedrijfshoofd - en dat is in 94% van de bedrijven een man! Dat betekent dat de arbeid van vrouwen alleen dan in de statistieken verschijnt als zij het enige of meest belangrijke bedrijfshoofd zijn – wat voorkomt op slechts 6% van de agrarische bedrijven. De bijdrage van alle andere vrouwen, als meewerkend gezinslid, maat of opvolger wordt niet meegeteld en blijft onzichtbaar in de statistieken!

We hebben ook geen gegevens over de deelname van vrouwen in de besturen van coöperaties, belangenorganisaties of andere besluitvormende commissies of structuren. De ervaring van de recent georganiseerde landbouwtafels leert dat voornamelijk mannen aan beleidsonderhandelingen deelnemen.

Betrokkenheid van vrouwen bij innovatieve initiatieven

Onderzoek wijst op de belangrijke rol die vrouwen spelen in de ontwikkeling van nieuwe economische activiteiten op het bedrijf en de omslag naar meer duurzame vormen van agrarische bedrijfsvoering. Hetzelfde geldt voor de betrokkenheid van vrouwen bij sociale innovatie in plattelandsgebieden, lokale actiegroepen en nieuwe bedrijvigheid. Maar ook hier ontbreken betrouwbare data. Vrouwen zijn onmisbaar voor een vitaal platteland, maar blijven onzichtbaar in de statistieken waarop beleid wordt gebaseerd.

Genderdimensie in strategische documenten

Het huidige GLB (2023-2027) roept de lidstaten op om via beleid voor een gelijkwaardige positie van vrouwen in de agrarische sector te zorgen. De Nederlandse overheid heeft in dit kader beloofd bij te dragen aan netwerken van agrarische vrouwen, vrouwelijk agrarisch ondernemerschap te versterken en aandacht aan gelijkheid te schenken via LEADER-projecten en de samenstelling van lokale actiegroepen. Tot nu toe is er geen informatie beschikbaar over de behaalde resultaten.

Nederlandse vrouwen hebben recht op betaald zwangerschapsverlof als ze in loondienst zijn of als ondernemer ingeschreven staan bij de Kamer van Koophandel. De betaling hangt af van hun salaris of de opgegeven winst. Bijdragen van de staat in de kosten voor kinderopvang zijn afhankelijk van het inkomen en beschikbaar voor werknemers en ondernemers.

■ Conclusie

GRASS CEILING wijst op de belangrijke rol die vrouwen in de agrarische sector spelen en zouden kunnen spelen mits hun innovatiekracht beter werd benut. Daarvoor is meer inzicht in de rol en positie van vrouwen nodig evenals meer steun voor vrouwelijk ondernemerschap. Voor de toekomst van de sector is de bijdrage van vrouwen essentieel; een gelijkwaardige positie is daarvoor onontbeerlijk.